

KA-2574

Second Year B. Com. (Sem. III) Examination
October / November – 2012
Statistics : Paper - IV

Time : Hours]

[Total Marks :

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="S. Y. B. COM. (SEM. 3)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="Statistics - 4"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="2"/> <input type="text" value="5"/> <input type="text" value="7"/> <input type="text" value="4"/>	<input type="text"/>
Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="NIL"/>	<input type="text"/>
	Student's Signature

- (૨) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નોનાં પૂરા ગુણ સૂચવે છે.
(૩) સાંખ્યિકીય કોષ્ટકો વિનંતી કરવાથી આપવામાં આવે છે.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

૧૦

- (૧) વાર્ષિક વલણ સમીકરણ $y = 144 + 36x + 12x^2$ ને માસિક વલણ સમીકરણમાં ફેરવો.
- (૨) વાર્ષિક વલણ સમીકરણ $y = 2000 + 10x + 30x^2$ છે, જેનું ઉગમબિંદુ 2005નું વર્ષ છે. તો 2010 ઉગમબિંદુ સાથેનું વલણ સમીકરણ મેળવો.
- (૩) બે નિયતસંબંધ રેખાનાં સમીકરણો $x + 2y - 5 = 0$ અને $2x + 3y = 8$ છે તો સહસંબંધાંકની કિંમત શોધો.
- (૪) એક પ્રમાણ્ય વિતરણનો મધ્યક 500 છે. અને કુલ કિંમતોની 16% કિંમતો 600 કરતા વધારે છે તો પ્ર.વિ.ની કિંમત શોધો.
- (૫) ગામા અને બીટા વિતરણોનાં બે ગુણધર્મો લખો.

- ૨ (અ) સામયિક શ્રેણી એટલે શું ? તેનાં ઘટકો જણાવો તથા સામાન્ય વલણ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

૬

- (બ) નીચેની માહિતી પરથી ન્યૂનતમ વર્ગોની રીત પરવલયવક્રનું સમીકરણ મેળવો તથા વર્ષ 2012 માટે નફાનો અંદાજ મેળવો :

વર્ષ	2002	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	2010
નફો (લાખ રૂ.માં)	4	8	9	12	11	14	16	17	26

અથવા

- ૨ (અ) વલણ એટલે શું ? વલણ શોધવાની રીતો જણાવો તથા ન્યૂનતમવર્ગોની રીતનાં ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો.
- (બ) નીચેની માહિતી પરથી ચલિત સરેરાશની રીતે મોસમી ફેરફારો શોધો :

વર્ષ	મોસમ			
	I	II	III	IV
2006	74	56	48	69
2007	83	52	49	81
2008	94	60	48	79

- ૩ (અ) અતિગુણોત્તર વિતરણનો મધ્યક મેળવો.
- (બ) નીચેની માહિતી પરથી ન્યૂનતમ વર્ગોની રીતે રૈખિક વલણ સમીકરણનું અન્વાયોજન કરો. વલણ કિંમતો શોધો. અલ્પકાલિન વધઘટો શોધો તથા વર્ષ 2012 માટે વેચાણનો અંદાજ મેળવો :

વર્ષ	2003	'04	'05	'06	'07	'08	'09	2010
વેચાણ (હજાર એકમમાં)	38	40	65	72	69	60	87	95

અથવા

- ૩ (અ) ગામા વિતરણની વ્યાખ્યા આપો તથા બે નિરપેક્ષ ગામા ચલોનો સરવાળો પણ ગામા ચલ હોય છે. એમ બતાવો.

(બ) નીચેની માહિતી પરથી ચલિત સરેરાશની રીત મોસમી ફેરફારો શોધો : ૯

વર્ષ	મોસમ			
	Q_1	Q_2	Q_3	Q_4
2005	75	60	54	59
2006	86	65	63	80
2007	90	72	66	85
2008	100	78	72	93

૪ (અ) પ્રથમ પ્રકારના β ચલની વ્યાખ્યા આપો. તથા તેનાં મધ્યક અને વિચરણ મેળવો. ૮

(બ) પ્રમાણ્ય વિતરણમાં 31% કિંમતો 45 કરતાં ઓછી છે અને 8% કિંમતો 64 કરતાં વધારે છે તો તેનો મધ્યક અને વિચરણ શોધો. ૭

અથવા

૪ (અ) અતિગુણોત્તર વિતરણની વ્યાખ્યા આપો તથા તેનાં ગુણધર્મો લખો. ૯
તથા તેનું વિચરણ મેળવો.

(બ) પ્રમાણ્ય વિતરણનું સંભાવના ઘટત્વ વિધેય લખો તથા તેનાં ગુણધર્મો લખો. ૬

૫ (અ) કાર્લ પિયર્સનનાં સહસંબંધાંક r ની વ્યાખ્યા આપો તથા ૫

જો $x = au + b$ અને $y = cv + d$ હોય તો સાબિત કરો કે $r_{xy} = r_{uv}$,

અહીં a, b, c, d અચળાંકો છે.

(બ) નિયતસંબંધાંકની કિંમત ઉગમબિંદુ પરિવર્તનથી સ્વતંત્ર છે પરંતુ સ્કેલ ૫

પરિવર્તનથી સ્વતંત્ર નથી એમ બતાવો.

(ક) નીચેનાં દ્વિચલ કોષ્ટક પરથી y નો x પરનો નિયત સંબંધાંક મેળવો : ૫

$y \backslash x$	20-25	25-30	30-35
16-20	9	14	-
20-24	6	11	3
24-28	-	-	7

અથવા

૫ (અ) ન્યુનતમ વર્ગોની રીતે y ની x પરની નિયતસંબંધ રેખાનું સમીકરણ મેળવો. ૫

(બ) જો r બે ચલો વચ્ચેનો સહસંબંધાંક હોય તો બતાવો કે $-1 \leq r \leq 1$ ૪

(ક) નીચેના દ્વિચલ કોષ્ટક પરથી b_{yx}, b_{xy} અને r શોધો : ૬

$y \backslash x$	0-20	20-40	40-60
40-55	6	9	15
25-40	4	40	8
10-25	10	5	3

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1
(2) Figures on the right side indicates full marks of questions.
(3) Statistical tables would be supplied on request.

1 Answer the following questions : 10

- (1) Convert the following yearly trend equation into monthly trend equation $y = 144 + 36x + 12x^2$.
- (2) The yearly trend equation is $y = 2000 + 10x + 30x^2$ with origin year 2005. Obtain the trend equation with origin year 2010.

- (3) Two regression equations are $x + 2y - 5 = 0$ and $2x + 3y = 8$ obtain the value of co-efficient of correlation.
- (4) The mean of a normal distribution is 500 and the 16% of the total values are more than 600, then find the value of S.D.
- (5) State the two properties of gamma and beta distributions.

- 2 (a) What is time series ? State its components. 6
Also explain trend with illustration.
- (b) Obtain parabolic equation by the method of least squares. Also estimate the profit for the year 2012 9

Year	2002	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	2010
Profit (lakh Rs.)	4	8	9	12	11	14	16	17	26

OR

- 2 (a) What is trend ? State the methods to find trend. 6
Also state the merits and demerits of method of least squares.
- (b) Obtain seasonal variations by the method of moving average. 9

Year	Season			
	I	II	III	IV
2006	74	56	48	69
2007	83	52	49	81
2008	94	60	48	79

- 3 (a) Obtain the mean of hypergeometric mean. 6
- (b) Fit a straight line trend equation by the method of least squares. Obtain trend values and short term variations. Also estimate sales for the year 2012 9

Year	2003	'04	'05	'06	'07	'08	'09	2010
Sales thousand units	38	40	65	72	69	60	87	95

OR

- 3 (a) Give the definition of Gama distribution. 6
 Prove that the sum of two independent Gama variate is also Gama variate.
- (b) Obtain seasonal variations by the method of moving average : 9

Year	Season			
	Q_1	Q_2	Q_3	Q_4
2005	75	60	54	59
2006	86	65	63	80
2007	90	72	66	85
2008	100	78	72	93

- 4 (a) State the definition first kind of beta (β) variate 8
 obtain its mean and variance.
- (b) In a normal distribution 31% values are less than 7
 45 and 8% values are more than 64, then obtain its mean and variance.

OR

- 4 (a) Give the definition of hypergeometric distribution. 9
 State its properties. Also obtain its variance.
- (b) State the probability density function of normal 6
 distribution. State its properties.
- 5 (a) Define Karl-Pearson's co-efficient of 5
 Correlation If $x = au + b$ and $y = cv + d$,
 then prove that $r_{xy} = r_{uv}$, Here a, b, c, d are constant
- (b) Show that the regression co-efficient is independent
 of change of origin but not of scale.

- (c) Obtain the regression co-efficient of y on x from the following bivariate table.

$\begin{matrix} y \\ x \end{matrix}$	20-25	25-30	30-35
16-20	9	14	-
20-24	6	11	3
24-28	-	-	7

OR

- 5 (a) Obtain the regression line of y on x by the method of least squares. 5
- (b) If r is a co-efficient of correlation between two variables, then prove that $-1 \leq r \leq 1$ 4
- (c) Calculate b_{yx} , b_{xy} and r for the following bivariate table 6

$\begin{matrix} y \\ x \end{matrix}$	0-20	20-40	40-60
40-55	6	9	15
25-40	4	40	8
10-25	10	5	3